

עפ"ת 20526/08-20 - דוד קלדרון - נגד מדינת ישראל - תביעות תעבורה נגב ופרקליטות מחוז דרום

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עפ"ת 20526-08-20 קלדרון נ' תביעות תעבורה נגב

בפני	כבוד השופטת גילת שלו
העורר:	דוד קלדרון - ע"י ב"כ עו"ד אורלי יהב
נגד	מדינת ישראל -
המשיבה:	ע"י תביעות תעבורה נגב ופרקליטות מחוז דרום

החלטה

לפני ערר על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בבאר שבע (כב' השופטת א' גרבי) מיום 3.8.20, במסגרתה נדחתה בקשת העורר לעיון בחומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן - "החוק").

עניינה של הבקשה בדוח תנועה שנרשם לעורר ע"י היחידה לפענוח שומרי הדרך - הודעת תשלום קנס מספר 95500572409 (להלן - "הודעת תשלום הקנס" או "הדוח"), בגין ביצוע עבירה של נהיגה משמאל לקו הפרדה רצוף ביום 27.4.19; שבמסגרתו נדרש העורר לשלם קנס בסך 500 ₪, אלא אם יגיש לבית המשפט בקשה להשפט בתוך 90 יום מקבלתו.

השתלשלות העניינים

לטענת העורר, ביום 9.6.20 קיבל מהמרכז לגביית קנסות מכתב "דרישה לתשלום חוב", ובו פירוט חוב הכולל תוספת פיגורים ופרטי הדוח והעבירה, כאשר עד אותו מועד לא ידע על קיומו של הדוח. ביום 10.6.20 פנה העורר, באמצעות באת כוחו, בבקשה מקוונת למרכז פניות נהגים ארצי במשטרה (להלן - "מפנ"א") לקבלת העתק מהדוח.

ביום 11.6.20 נשלחה לב"כ העורר תשובת מפנ"א, ולפיה הדוח נשלח ביום 9.12.19 בדואר רשום לכתובתו של העורר, וחזר ביום 30.1.20 בציון "לא נדרש" (לתשובה צורף אישור המסירה). מפנ"א הפנו בתשובתם לחזקת המסירה שנקבעה בתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974 (להלן - "התקנות"), וציינו כי אם לטענת העורר הדוח לא הגיע לידי מסיבות שאינן תלויות בו, הוא רשאי לפנות למדור תלונות הציבור ברשות הדואר, ולהעביר למפנ"א את תוצאות הברור לשם המשך בדיקת פנייתו; תוך שהובהר כי הודעת תשלום הקנס עומדת בעינה, והליכי הגביה בגינה לא נעצרו. יצוין, כי לתשובת מפנ"א לא צורף העתק הדוח.

ביום 15.6.20 הגיש העורר לבית משפט קמא בקשה לעיון בחומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק, במסגרתה עתר לקבלת חומר החקירה הקשור בדוח. ביום 26.7.20 הוגשה תגובת המשיבה יחד עם העתק הדוח ואישור המסירה, כאשר לטענת העורר היתה זו הפעם הראשונה בה קיבל לעיונו את הדוח ונודע לו כי מדובר בדוח המבוסס על תיעוד של שומר דרך.

ביום 3.8.20, דחה בית המשפט קמא את הבקשה בהחלטה תמציתית, שלשונה **"משלא הוגש נגד הנאשם כתב אישום, הרי שדין הבקשה להדחות מנימוקי המשיבה, ולנוכח הוראת סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982"**. על החלטה זו נסוב הערר שבפניי.

יוער, כי נוכח הטענות העקרוניות בערר, הוריתי כי לדיון יתייבבו הן נציג יחידת התביעות (האמורה להופיע בעררים מסוג זה) והן נציג הפרקליטות (המייצגת את המדינה במרבית ערעורי התעבורה).

הטענות בערר

לטענת העורר, מאחר שלא שילם את הקנס ולא הגיש בקשה להשפט במועד, לפי החוק רואים אותו כאילו הורשע בבית המשפט וגזר עליו הקנס הנקוב בדוח (בבקשה נכתב בטעות כי מדובר בסעיף 230 לחוק, בעוד מדובר בסעיף 229(ח2) לחוק-ג.ש). עוד נטען, כי הגם שבית המשפט קמא צדק בקביעה כי הוראות סעיף 74 לחוק מתייחסות רק למקרים בהם החל ההליך בהגשת כתב אישום; הרי שלפי ההלכה הפסוקה תחולתו של הסעיף רחבה יותר, אינה מוגבלת רק למקרים בהם הוגש כתב אישום, וחלה גם במקרים בהם נרשמה לחובתו הרשעה כבענייננו.

בהקשר זה הפנתה ב"כ העורר לע"ח (חיפה) 15215-03-20 **ביאדסה ואח' נ' מדינת ישראל** (7.5.20) (להלן- עניין **ביאדסה**), שם נעתר בית המשפט לבקשות דומות שהוגשו בפניו; תוך שהסתמך בין היתר על פסק הדין בבש"פ 213/19 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (6.2.19), בו קבע בית המשפט העליון כי על בית המשפט להכריע בבקשה לפי סעיף 74 לחוק אף אם הוגשה לאחר גזר הדין, וכל עוד קיים בפניו "תיק פעיל".

עוד פירטה ב"כ העורר את חשיבות העיון בחומר החקירה במקרה כבענייננו, בו העורר נחשב כמי שהורשע בבית המשפט, ולמעשה מבקש ארכה להגשת ערעור על הרשעתו; כאשר רק לאחר עיון בחומר החקירה ניתן יהיה לבחון אם העורר עומד בתנאים להגשת בקשה להארכת מועד להשפט למרות חלוף הזמן, ובעיקר האם קיימות למערער טענות הגנה מספקות לצורך כך. בהקשר זה נטען, כי משמדובר בעבירה שנצפתה על ידי שומר דרך ולא ע"י שוטר, הרי שיש לבחון את חומר הראיות בהקפדה יתרה, ובכלל זה לצפות בסרטון עליו מבוסס הדוח.

גם בהקשר זה הפנתה ב"כ העורר לקביעות בעניין **ביאדסה** ולפיהן **"מדובר בהליך שעדיין בעל פוטנציאל להבשיל לדיון משפטי נוכח סמכות ביהמ"ש לאפשר, במקרים המתאימים, הארכת מועד להגשת בקשה להישפט. מימוש זכותו של מי שלגביו הוגש דו"ח שהפך להרשעה בחלוף הזמן שנקבע לכך, לבקש להישפט, תוך הארכת המועד להישפט, אינו יכול להיעשות מבלי שיועמד לעיונו החומר הנוגע לדו"ח... רק אחר עיון, כאמור, אפשר שב"כ המבקשים ימצא הצדקה להגשת הבקשה להארכת מועד, ואפשר אף שביהמ"ש שבפניו תוגש הבקשה, יחליט**

להתיר את פתיחת הליך המשפטי בחלוף הזמן הקבוע לכך".

עוד טענה ב"כ העורר, למעלה מן הנדרש, כי סיכויי הבקשה להארכת המועד להשפט בעניינו של העורר גבוהים, והפנתה להחלטות שניתנו במקרים דומים, בהם דבר הדואר חזר בציון "לא נדרש".

לאור כל האמור, עתרה ב"כ העורר לביטול החלטת בית המשפט קמא, ולקביעה כי על המשיבה להעמיד לעיון העורר את חומר החקירה הקשור לדוח.

יצוין, כי במעמד הדיון שהתקיים בפניי ביום 9.9.20, אמרה ב"כ העורר שלא פנתה למפנ"א על מנת לקבל את חומר החקירה אלא ביקשה לעיין בדוח בלבד, מאחר ש"לא ניתן לעשות זאת כשחלפו 90 הימים. זה מהניסיון האישי שלי. אני יודעת כשאני מבקשת חומר חקירה בתוך מניין 90 ימים, אני מקבלת רק את העתק של הדוח או תמונה, רק לאחר שהגשתי בקשה להישפט, אני יכולה להגיש בקשה לקבל את החומר בתיקים של ברירת משפט...".

תגובת המשיבה

באי כח המשיבה טענו, כי מדובר בהליך שגוי שבו נעשית פניה לבית המשפט בתיק שאינו קיים בפניו, ושלא נפתח בכתב אישום כאמור בהוראות סעיף 74 לחוק; כאשר היה על העורר לפנות בבקשה לקבלת חומר החקירה למפנ"א, אשר בפניה מתקיים "ההליך" ובידיה מצוי חומר החקירה, וזו היתה מחליטה בבקשה בהתאם לקריטריונים שלה.

לטענתם, לאדם כמו העורר הטוען כי לא קיבל את הדוח עומדת האפשרות להגיש בקשה להארכת מועד להשפט, ולהעלות טענותיו בעניין זה; והגשת בקשה לעיין בחומר החקירה לפני כן, היא בבחינת "מסע דיג", שיטיל נטל מכביד של קיום דיון בכל בקשה.

ב"כ המשיבה הפנו להחלטה שניתנה בע"ח (מרכז) 22816-08-20 **גולדנברג נ' מדינת ישראל** (3.9.20) (להלן- עניין **גולדנברג**), שם ניתנה החלטה הפוכה לזו שניתנה בעניין **ביאדסה**, הגם שבמקרה זה כבר הוגשה בקשה להארכת מועד להשפט; וכן הפנו לתגובה שהוגשה ע"י המדינה לבית המשפט בעניין **גולדנברג**, המבטאת למעשה את עמדת המדינה בסוגיה.

בתגובה שבכתב טענה המשיבה, כי סעיף 74 לחוק אינו חל על ברירת משפט, שכן מסעיפי חוק שונים עולה כי כל עוד לא הוגשה בגינה בקשה להשפט, אין מדובר בכתב אישום; והפנתה לשוני שבין תוצאות הרשעה על פי סעיף 229(ח) לחוק לבין הרשעה בבית המשפט בהליך שנפתח בכתב אישום (למשל בעניין זכות הערעור, הקיימת רק לגבי האחרונה).

עוד הפנתה המשיבה לשוני שבין הודעת תשלום קנס, לבין הזמנה למשפט לאחר הגשת בקשה להשפט (שדינה ככתב אישום), כעולה מטפסים 8 א ו-8 לתוספת לתקנות; כאשר בטופס של הודעת תשלום קנס לא מפורטת זכות עיון

בחומרי חקירה, בשונה מבטופס של הזמנה למשפט.

עוד טענה המשיבה, כי החלת סעיף 74 לחוק על דוחות ברירת משפט, לגביהן לא הוגשה בקשה להשפט היא בעלת השלכות רוחב רבות, ובכלל זה הטלת נטל בלתי סביר על התביעה, וסוגיות הנוגעות להקצאת משאביה; וכי היא עומדת בניגוד לרציונל העומד מאחורי סדרי הדין המיוחדים שנקבעו לעבירות קנס וברירת משפט, דהיינו הקלת העומס על רשויות האכיפה והמשפט.

לאחר הדיון שהתקיים בפניי ובהתאם להחלטתי מיום 9.9.20, המציאה המשיבה את נהלי מפנ"א לגבי מסירת העתקי דוחות, תמונות וסרטונים. על פי הנהלים, לגבי הודעות תשלום קנס שהוגשה לגביהן בקשה בתוך טווח 90 הימים, יימסר למבקש עותק ההודעה אם מדובר בהודעה שנכתבה ע"י שוטר או דוח מצלמת א3; ואם מדובר בהודעה המבוססת על סרטון של שומר דרך או על מצלמת אכיפה שאינה א3, ישלחו אל המבקש תמונה או סרטון המתעדים את העבירה. במקרים בהם הבקשה הוגשה לאחר חלוף 90 הימים, לא ישלח עותק הודעת תשלום קנס אשר נמסרה פיזית ע"י שוטר (אך ניתן לקבל פרטים על הדוח במוקד 110 ובאתר המרכז לגביית קנסות); ישלח עותק דוח המבוסס על מצלמות אכיפה א3 או דוח הדבקה; ולגבי מצלמות אכיפה אחרות, ישלחו תמונה או סרטון.

עוד צוין, כי מבירור שנערך מול מפנ"א עולה כי בעניינו של העורר נפלה שגגה בטיפול נציגת מפנ"א, אשר נתנה מענה חלקי לגבי אי קבלת הדוח בלבד, ולא הנפיקה העתק כנדרש.

תשובת המערער לטענות המשיבה

בתשובה בכתב שהגישה ב"כ העורר, היא חזרה על טענותיה בדבר החשיבות במתן אפשרות לעורר לקבל את חומר החקירה המבסס את הרשעתו בעבירה, והמשליך על יכולתו לתקוף את ההרשעה **"ולכל הפחות לקבל לידו את הדוח עליו מבוססת הרשעתו"**. לטענתה, בהעדר הוראת חוק ספציפית או נהלים מנהליים המאפשרים זאת, הרי סמכותו של בית המשפט לעשות שימוש בסעיף 74 לחוק היא רחבה ואינה מצומצמת רק למקרים בהם הוגש כתב אישום, ונובעת מהתכלית המהותית העומדת בפרשנות הסעיף ומהצורך בשמירה על הליך הגון.

לטענתה, עניין **גולדנברג** אליו הפנתה המשיבה אינו דומה לענייננו, שכן בו נדונה בקשתו של מי שהגיש בקשה לעיון בחומר חקירה לאחר שהגיש בקשה להארכת מועד להשפט וטרם מתן החלטה בה; ואילו בעניינו של העורר טרם הוגשה בקשה להארכת מועד להשפט ואף הדוח לא היה בידיו.

עוד נטען, כי משלא הוגשה בקשה להשפט בתוך 90 יום, מאחר שהחוק רואה בעורר כמי שהורשע ונדון, הרי שסטטוס הדוח הוא ככתב אישום והעורר מוגדר כנאשם; וכי טענה זו התקבלה בעניין **גולדנברג**, אלא ששם נקבע כי מדובר בפסק דין חלוט ובתיק שאינו פעיל, כך שמי שהגיש בקשה להארכת מועד אינו זכאי להגיש בקשה לעיון בחומר החקירה טרם ההחלטה בבקשה. נטען, כי בין אם הוגשה בקשה להשפט אם לאו, קיימת הרשעה מכח דוח שהעורר לא קיבל, ומשמעות ההרשעה זהה להרשעה המבוססת על כתב אישום.

עוד נטען, כי בעניין **גולדנברג**, בית המשפט לא הביא בחשבון את משמעות התוצאה של פסק דין חלוט מקום בו הדוח לא נמסר לעורר, כבעניינו; וכי בהעדר מנגנון מנהלי המאפשר למערער לעיין בדוח עליו מבוססת הרשעתו, הסמכות מסורה לבית המשפט לכל הפחות לצורך מניעת עיוות דין.

ב"כ העורר טענה, כי מימוש זכות העיון ולפחות קבלת הדוח, צריך להעשות דווקא לפני הגשת בקשה להארכת מועד להשפט, כדי להמנע מהגשת בקשות סרק, וכדי שבקשות יוגשו רק לאחר הערכת סיכויי ההגנה, בהתאם לפסיקה בעניין זה. כן טענה, כי אין בחשיפת הדוח בפני נהג כדי לסרב לאת ההליך או להכביד על המשיבה, שכן בתיקים אלו מצויים מסמכים בודדים שניתן להמציאם בדרך מקוונת ופשוטה, גם בחלוף מניין 90 הימים.

דין והכרעה

לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים ועיינתי בטיעוניהם המפורטים בכתב, על נספחיהם, החלטתי לדחות את הערר.

כאמור, בקשת העורר היא לעיין בחומר חקירה בהתאם לסעיף 74 לחוק, אשר קובע בעניין זה כדלקמן:

- "(א)(1) הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום, שבידי התובע ולהעתיקו...**
- ...
- (ב) נאשם רשאי לבקש, מבית המשפט שאליו הוגש כתב האישום, להורות לתובע להתיר לו לעיין בחומר שהוא, לטענתו, חומר חקירה ולא הועמד לעיונו.**
- (ג) בקשה לפי סעיף קטן (ב) תידון לפני שופט אחד ובמידת האפשר היא תובא בפני שופט שאינו דן באישום, ואולם בקשה לעיין בחומר מודיעין תידון לפני בית המשפט הדן באישום, שיהיה רשאי להעביר את הדיון בבקשה לשופט יחיד שאינו דן באישום, ואם היה בית המשפט הרכב - לשופט יחיד שהוא אחד משופטי ההרכב או שאינו דן באישום..."**

מלשון הסעיף, על תתי סעיפיו, עולה כי הזכות לעיון בחומר החקירה קמה רק לנאשם או למי מטעמו ורק לאחר הגשת כתב אישום, כאשר העתירה לעיון בחומר החקירה תוגש לאותו בית משפט אליו הוגש כתב האישום. בעניינו, כפי שציין בית המשפט קמא בהחלטתו, אין מדובר בתיק שנפתח בכתב אישום והעורר אינו נאשם, כך שכבר על פני הדברים לא קמה לעורר זכות עיון בחומר החקירה.

בבש"פ 213/19 **פלוני נ' מדינת ישראל** (6.2.19) (להלן - עניין **פלוני**), נדונה בהרחבה סוגיית זכות העיון בחומר חקירה והדין בטענות הנאשם להפרתה, כאשר באותו מקרה נדונה בקשתו של נאשם לקבל את חומר החקירה בעניינו לאחר מתן גזר הדין, לצורך הגשת ערעור.

בית המשפט העליון קבע, כי הפניה לבית המשפט לפי סעיף 74(ב) לחוק, נעשית במקרה בו הנאשם סבור כי התביעה לא מילאה אחר חובתה לפי סעיף 74(א) והפרה את זכות העיון שלו; כאשר בשונה מחובתה של התביעה להעביר את החומר לנאשם **"בעת הגשת כתב האישום או בסמוך לכך"**, הרי שלגבי המועד בו נטענת הפרת זכות העיון והמועד בו בית המשפט ידון בבקשה לפי סעיף 74(ב) לחוק, אין כל מגבלת זמן. על כן, נקבע **"משכך, כל אימת שהערכאה הדיונית מחזיקה תחת ידיה תיק פעיל בעניינו של הנאשם, תהא בידה הסמכות לדון ולהכריע בטענת הנאשם כי התביעה הפרה כלפיו את חובתה לפי סעיף 74(א) לחוק. באומרי 'תיק פעיל', כוונתי לשני אלה: (1) תיק שטרם הוכרע בפסק דין ובמקרה של הרשעת הנאשם, גם בגזר דין; וכן (2) תיק שהוכרע בפסק דין ובמקרה של הרשעת הנאשם, גם בגזר דין שטרם הפך לחלוט ושעליו ניתן עדיין לערער. מטעמים מובנים, תיק שהפך לחלוט איננו בגדר "פעיל", ואילו תיק שהוגש לגביו ערעור ושעקב כך מועבר לערכאת הערעור איננו בגדר תיק שמוחק בידי הערכאה הדיונית"**.

אם כך, נקבע בעניין **פלוגי**, כי כל זמן שבידי הערכאה הדיונית "תיק פעיל" בעניינו של נאשם, תהא לה הסמכות להכריע בטענת הפרה לפי סעיף 74(ב) לחוק, וזאת עד שפסק דינה יהפוך לחלוט או עד הגשת ערעור על פסק הדין, לפי המוקדם; כאשר הגשת ערעור מעבירה את הסמכות לדון בטענת ההפרה לערכאת הערעור. יודגש, כי בפסק הדין אין הרחבה של תחולת סעיף 74 לחוק מעבר ללשונו המפורשת של הסעיף; דהיינו, עדיין מדובר בעיון בחומר חקירה בתיק שנפתח בבית משפט נגד נאשם, בדרך של הגשת כתב אישום, ואשר אמור להסתיים בגזר דין.

כאמור, בעניינו לא הוגש כתב אישום נגד העורר, אלא נשלחה לכתובתו הודעת תשלום קנס בגין עבירה של ברירת משפט; עבירות לגביהן קבע המחוקק הסדר מיוחד כחלק מ"**סדרי דין מיוחדים בעבירות קנס**" (פרק ז' לחוק), וזאת משיקולי יעילות והקלה על העומס הרב המוטל על בתי המשפט. על פי החוק, ברירת המחדל היא כי העובר עבירת ברירת משפט ישלם קנס במקום להשפט, ויגיע לבית המשפט רק אם יגיש בקשה להשפט במועדים הנקובים בחוק, או אם שוטר או תובע סבורים כי נסיבות המקרה מחייבות את בירור המשפט.

מהוראות פרק ז' לחוק ניתן ללמוד כי המחוקק ערך הבחנה בין הודעת תשלום קנס לבין הזמנה למשפט וכתב אישום. כך למשל סעיף 228(ד) לחוק קובע, כי **"קביעת עבירה כעבירת קנס, אין בה כדי לגרוע מסמכותו של תובע להגיש בשל אותה עבירה כתב אישום, אם הוא סבור שנסיונות העבירה מחייבות את בירור המשפט, ובלבד שטרם נמסרה הודעת תשלום קנס לפי סעיף קטן (ב)"**. בנוסף, אדם שקיבל הודעת תשלום קנס, והודיע תוך 90 יום כי ברצונו להשפט בגין העבירה (סעיף 229(א)(2) לחוק), או אדם שבית המשפט התיר לו להגיש בקשה להשפט באיחור, יקבל בתוך שנה הזמנה למשפט (סעיף 230 לחוק).

גם עיון בטפסים המצורפים לתקנות ממחיש את ההבדל שערך המחוקק בין עבירות של הזמנה לדין (טופס 7א) והזמנה למשפט לאחר הגשת בקשה להשפט (טופס 8ב), שבהן מוגש לבית המשפט "כתב אישום" ומבצע העבירה מכונה "נאשם" (ואף זכות העיון בחומר החקירה מצוינת מפורשות בטופס); לבין הודעת תשלום קנס (טופס 8א) שאינה כתב אישום, ועליה מפורטות זכויותיו וחובותיו של מקבל הדוח לפי סעיף 229 לחוק.

ב"כ העורר נאחזת בעיקר באמור בסעיף 229(2ח) לחוק, שלשונו:

עמוד 6

"לא שילם אדם את הקנס, חלפו המועדים להגשת בקשה לביטול הודעת תשלום קנס או להודעה על בקשה להישפט לפי סעיף קטן (א), ולא הוגשו בקשות כאמור או הוגשה בזמן בקשה לביטול הודעת תשלום קנס ונדחתה, יראו אותו, בתום המועדים הקבועים בסעיף קטן (א) להגשת בקשות אלה, כאילו הורשע בבית המשפט ונגזר עליו הקנס הנקוב בהודעת תשלום הקנס, ואולם הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על אדם שבקשתו לביטול הודעת תשלום קנס הוגשה שלא במועד אך התובע דן בה מכוח סמכותו לפי סעיף קטן (ה) וביטל את הודעת תשלום הקנס, או על אדם שבית המשפט החליט לקיים את משפטו אף על פי שהודיע באיחור על רצונו להישפט כאמור בסעיף 230" (ההדגשה אינה במקור).

לטעמה, מאחר שמדובר במי שנרשמה לחובתו הרשעה פלילית, והוא נחשב כמי שהורשע בבית משפט, הרי שיש לראותו כנאשם שהוגש נגדו כתב אישום, ולכן קמה לו זכות עיון בחומר החקירה.

בפסק הדין בעניין **ביאדסה** סבר בית המשפט המחוזי בחיפה, כי לאור הוראת סעיף 229(ח) לחוק העוררים נחשבים כמי שנרשמה לגביהם הרשעה בבית משפט, כך שדוח המטרה הפך למעשה לכתב אישום; ומאחר שבפני העוררים קיימת אפשרות לבקש לקיים הליך משפטי בקשר להרשעתם (בדרך של הגשת בקשה להארכת מועד להשפט), הרי שמדובר בהליך משפטי פעיל המקנה לבית המשפט סמכות לדון בבקשה לפי סעיף 74 לחוק. לטעמי, מדובר בפרשנות מרחיקת לכת, המרחיבה את גבולות תחולת סעיף 74 לחוק הרבה מעבר למילות החוק, ומעבר לפרשנות שניתנה לו בפסיקה, לרבות בפסק הדין בעניין **פלוני**.

אציין, כי גם בפסק הדין בעניין **גולדנברג**, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי מרכז בקשה לעיון בחומר חקירה במקרה דומה, נקבעו קביעות דומות לאלו שנקבעו בעניין **ביאדסה**. כב' השופט אמיר סבר גם הוא כי "**מרגע שהחוק מורה, כי יש לראות את העורר כמי ש'הורשע בבית המשפט' - הריהו נעשה 'לנאשם', והודעת הקנס נעשית ל'כתב אישום'**"; אלא שלדיו, בחלוף מניין הימים לערעור הפך פסק הדין לחלוט, כך שגם לפי הלכת **פלוני**, אין מדובר עוד במי שבעניינו קיים תיק פעיל, ולא די בקיומו של פוטנציאל לחידוש ההליכים מכח הארכת המועד להשפט, כדי להפוך את הסטטוס של התיק לפעיל.

הגם שאני מסכימה עם התוצאה אליה הגיע בית המשפט המחוזי בעניין **גולדנברג**, אני חולקת על הנמקתו ובעיקר על מסקנת הביניים לפיה הרשעה לפי סעיף 229(ח) לחוק, הופכת את מושא הדוח לנאשם, ואת הדוח לכתב אישום.

סעיף 229(ח) לחוק, כמו גם סעיף 229(ח) לחוק (המתייחס לתוצאות תשלום הקנס) יוצרים קונסטרקציה משפטית מיוחדת, לפיה תשלום הקנס או אי התשלום במועד שנקבע מבלי לשלוח בקשה להשפט, יחשבו כאילו מקבל הדוח הורשע בבית המשפט (כאשר מי ששילם את הקנס, אף נחשב כמי שהודה וכבר נשא את עונשו). המדובר בחלק מההסדר המיוחד לעבירות ברירת משפט, המבקש להטיל בגין העבירות, פרט לקנס הנקוב בצדן, תוצאות דומות לאלו שהיו מתקבלות לו היה מתנהל הליך בבית המשפט; דהיינו- רישום במרשם התעבורתי, חיוב בנקודות ובאמצעי תיקון אחרים, וכיוצא בכך (ראו לגבי הוספת סעיף 229(ח) את דברי ההסבר בהצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 31) (עבירות של ברירת משפט ותיקונים שונים), התשס"א-2001, הצ"ח 2997, 7.5.01)).

הגם שהקונסטרוקציה המשפטית האמורה יוצרת את התוצאה של הרשעה, אין משמעות הדברים כי ברגע התשלום או אי התשלום במועד, הופך הדוח בדיעבד לכתב אישום ומקבל הדוח הופך לנאשם, ובוודאי שאין בכך כדי להפוך את אותה הרשעה לתיק המתנהל בבית המשפט, לא כל שכן ל"תיק פעיל". נראה כי אף לשון החוק תומכת בפרשנות זו, כאשר למרות התוצאה (יחשב כאילו הורשע), בחר המחוקק בסעיף 229(ח) לחוק לנקוט במונח "אדם" ולא "נאשם".

בהקשר זה יוזכר, כי הרשעה מכח סעיפים 229(ח) או 229(ח) לחוק אף אינה מקנה זכות ערעור, בשונה מהמצב בנוגע לפסק דין שניתן בהליך שנוהל בבית המשפט, והדרך להשיג עליה הוא בפניה לבית המשפט בערכאה הראשונה בבקשה להגשת הארכת המועד להשפט, כאמור בסעיף 230 לחוק.

עוד ראוי להפנות לבש"פ 1194/17 **מדינת ישראל נ' מלאכי** (21.2.17), בו נקבע כי אין להורות לתביעה להעביר את חומר החקירה לצורך דיון בהליך של בקשה לביטול פסילה מנהלית (מקרה בו לכאורה קיים "תיק פעיל"), שכן זכות העיון קמה רק עם הגשת כתב האישום. בע"ח (באר שבע) 35918-01-20 **דהן נ' מדינת ישראל** (19.1.20), יושמה ההלכה האמורה גם על מקרים בהם הפסילה המנהלית מבוססת על דוח הזמנה לדיון, תוך שהודגש כי הדוח יהפוך לכתב אישום רק עם הגשתו לבית המשפט (תקנה 44 לתקנות).

כפי שצוין לעיל, הרציונל העומד מאחורי ההסדר של ברירת משפט ומאחורי סדרי הדין המיוחדים שנקבעו ל"עבירות קלות" בכלל (פרקים ז'-ח' לחוק), הוא הצורך להקל את העומס הרב המוטל על בתי המשפט ולייעל את ההליכים בעבירות אלו. גם לאור הרציונל האמור, שבא לידי ביטוי בפסיקה בנוגע לבקשות להארכת מועד להשפט, יש לדחות את עתירת ההגנה אשר קבלתה תביא למעשה לסרבול ההליך ולהטלת נטל נוסף על בתי המשפט לתעבורה לקיום הליכים מקדמיים בנוגע לדוחות שכלל לא הגיעו לפתחו של בית המשפט.

אשר לטענות הסנגורית לגבי החשיבות הרבה שיש לעיון בחומר החקירה טרם הגשת בקשה להארכת מועד להשפט, הפגיעה הנטענת בזכויותיו של העורר, והצורך להרחיב בשל כך את תחולת סעיף 74 לחוק, אציין בזהירות המחויבת, כי אין דעתי כדעתה. ההליך של בקשה להארכת מועד להשפט דורש מתן הסבר סביר בדבר השיהוי וקיומן של טענות הגנה ממשיות שבעטיין ייגרם עיוות דין מדחיית הבקשה. לרוב, חומר החקירה הקשור לעבירת ברירת משפט כולל את הדוח עצמו ולעיתים קיים תצלום או סרטון המבססים את העבירה; ובמקרים בהם הנהג קיבל את הדוח לידיו, סביר להניח כי הוא יודע מהן טענות ההגנה שלו, על מנת להעלותן במסגרת הבקשה להארכת מועד. כעולה מתגובת מפנ"א, לגבי חומרי חקירה אלו קיים מענה מספק ע"י הרשות המנהלית.

לאור כל האמור, דעתי כדעת בית המשפט קמא כי אין תחולה לסעיף 74 לחוק לצורך הגשת בקשה להארכת מועד (או לאחר הגשת בקשה כזו), אלא רק בתיקים שנפתחו בבית המשפט בדרך של הגשת כתב אישום.

בשולי הדברים אציין, כי נראה שכלל לא היה מקום להגשת הערר בעניינינו, ובוודאי שלא היה מקום לעמוד עליו. כעולה מהבקשה המקוונת שהגיש העורר למפנ"א, הוא ביקש לקבל את הדוח ולא עתר לקבלת חומר חקירה נוסף, וגם בטיעוניו ב"כ העורר בפני הודגש פעם אחר פעם כי מדובר במקרה חריג בו הדוח לא היה בידי העורר. מאחר שהמשיבה

צירפה את העתק הדוח לתגובתה לבקשה בבית המשפט קמא, הרי שלמעשה הבקשה התייתרה; לא כל שכן לאחר קבלת תגובת מפנ"א בתיק שבפניי, ממנה עולה כי העורר זכאי לעיין גם בסרטון המבסס את העבירה.

לאור כל האמור, הערר נדחה.

המזכירות תעביר העתק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י"ד חשוון תשפ"א, 01 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.

גילת שלו, שופטת